

A diktatúra nagyszerűsége

A hatalomra törekvésnek számtalan oka van. A hatalommal befolyás, ellenőrzés, csodálók sora és gyakran gazdagság jár. A nyugati demokráciákban sajnos megvan a határa annak, hogy mekkora politikai hatalommal bírhatunk. A demokratikusan megválasztott vezetőknek mindig tekintettel kell lenniük az ellenzékre, és arra, hogy az emberek ingadoznak az egyes politikai jelöltek között. Amikor a választóknak elégük lesz egy politikai vezetőből, újat választanak.

Diktátorként ezzel szemben egészen más játéktérrel rendelkezhetsz. Fárasztó ellenzéki politikusok és minden lében kanál médiumok híján ugyanis sokkal szabadabb vagy, amikor politikai és privát céljaid elérésére törekszel. Például a diktátorok zöméhez hasonlóan hatalmas vagyonra tehetsz szert anélkül, hogy az emberek, a sajtó vagy az állami szervek betekintést nyerhetnének abba. És ha valaki mégis venné magának a bátorságot, hogy

nyilvánossá tegye privát üzleteidet, elég egyszerűen megváltoztatnod a jogrendszert úgy, hogy az effajta felforgató magatartás büntethető legyen. Ahogy ezt Ilham Alijev, Azerbajdzsán elnöke is tette 2012-ben. Miután több leleplezést követően kiderült, hogy az ország bányászatának, telekommunikációs társaságainak és üzleti tevékenységeinek jelentős része a diktátor és családja kezében van, a parlament törvénybe iktatta, hogy az elnök és a felesége immunitást élvez, melynek értelmében az elnöki mandátuma során elkövetett esetleges bűncselekményekért nem vonható felelősségre. Egy további törvény pedig megtiltja a médiának, hogy az érintett személyek beleegyezése nélkül bármit is nyilvánosságra hozzanak üzleti tevékenységeikről.

A legtöbb ember, aki istennek nevezi magát, jó eséllyel végzi pszichiátriai kezelésen. A diktátoroknál teljesen elfogadott dolog, ha isteni magasságokba vagy vele egyenrangúvá emelik magukat. Rafael Trujillo, a Dominikai Köztársaság egykori diktátora, fekete neontáblát állíttatott a fővárosban, Ciudad Trujillóban, amelyen a „Dios y Trujillo” – vagyis az „Isten és Trujillo” felirat szerepelt. Az ország templomainak pedig a „Dios en cielo, Trujillo en tierra”, vagyis az „Isten az égben, Trujillo a földön” szlogent kellett kifüggeszteniük. François Duvalier a szomszédos Haitiban egy lépéssel továbbment, amikor állami vallássá tette a voodoo, önmagát pedig legfőbb szentséggé, voodoo főpappá nevezte ki. Ali Soilih, aki néhány éven keresztül a Comore-szigeteket

vezette a hetvenes években, azt mondta: „Én vagyok az istenetek és tanítótok, én vagyok az isteni út, a sötétben világító fáklya. Nincs más isten Ali Soilih-n kívül.”

Míg más állami vezetőknek a lakosság kívánságait és igényeit is szem előtt kell tartaniuk, amikor épületeket emelnek és infrastruktúrát építenek, addig a diktátoroknak nem kell effajta jelentéktelenségek figyelembevételével korlátozniuk magukat. Hatalmas tornyokat, palotákat, emlékműveket és egyéb presztízsepületeket építtethetnek anélkül, hogy pályázati köröket kellene futniuk, és a választópolgárok ítéletére kellene bízniuk terveiket. Az elefántcsontparti Félix Houphouët-Boigny a világ legnagyobb keresztény templomát építtette meg Yamoussoukróban. A bazilikában hétezer férőhely van, amelyeket beépített légszatornával hűtenek a hívők komfortérzete végett, a templom javarészt mégis üresen áll. Szaparmurat Nyijazov milliárdokat költött Türkmenisztán olajdollárjaiból, hogy a fővárost ragyogóan fehér márványvárossá változtassa. Néhány diktátor azonban még ennél is tovább ment. Than Shwe Burmában, Nurszultan Nazarbajev pedig Kazahsztánban épített új fővárost egészen az alapoktól.

A diktátorok rendszerint jóval tovább vannak hatalmon, mint demokratikus kollégáik. A legtovább hatalmon lévő állami vezetők listájának első helyeit despoták foglalják el. A demokraták azonban sokkal biztosabb pozícióban ülnek kormányzati periódu-

suk kezdetén. Alig harminc százalék a valószínűsége annak, hogy eltávolítják őket a kormányzási idejük első hat hónapjában, míg az autoriter vezetők esetében ez majdnem ötven százalékra rúg. Innen aztán a diktátorok veszik át a vezetést. Egy demokratikus úton megválasztott vezető, aki sikeresen túljutott az első hat hónapon, negyvenhárom százaléknyi valószínűséggel fogja két éven belül elveszíteni a munkáját, miközben az autoriter vezetők körében ez a szám már csak huszonkilenc százalék. A demokraták négy százaléka képes tíz vagy annál több éven keresztül megtartani a hatalmat. A diktátorok esetében ennek csaknem háromszor akkora a valószínűsége: tizenegy százalék.

Az egyik legszórakoztatóbb dolog, amit diktátorként megtehetsz, például az, hogy különös törvényeket hozol, amelyeket az alattvalóidnak be kell tartaniuk. Románia kommunista vezetője, Nicolae Ceaușescu például megtiltotta az írógépek hivatalos engedély nélküli használatát. A legbizarrabb törvényei közé tartoztak azok is, amelyek Románia népesszámát voltak hivatottak emelni. A fogamzásgátló eszközök tiltottak voltak, a gyermektelen nőkre pedig cölibátusadót vetett ki, akkor is, ha a gyermektelenségük nem az ő vétkük volt. A szaporodásról és a szexualitásról szóló könyveket államtitokként kezelték, használatukat csupán orvosi tankönyvként engedélyezték. „A magzat az egész társadalom tulajdona. Bárki, aki maga akar birtokolni egy gyereket, az olyan, mint egy dezertőr:

feladja a nemzeti folytonosság törvényeit” – mondta állítólag a román diktátor.

Ceaușescu megtiltotta, hogy a híradók munkatársnői sminket használjanak a tévében. Türkmenisztán egykori elnöke, Szaparmurat „Türkmenbasi” Nyijazov hasonlóképpen cselekedett, amikor sminktilalmat vezetett be a női műsorvezetők számára. A türkmén diktátor azt is megtiltotta, hogy a nyilvános koncerteken play bucket használjanak.

Ruholláh Homeini ajatollah egy lépéssel ennél is tovább ment. Az őt hatalomra juttató 1979-es iráni forradalom után egy ideig a zene valamennyi formája tiltottnak számított. „A zene eltompítja a hallgatót, tunyává és ostobává teszi az agyat. (...) Ha azt akarod, hogy az országod független legyen, nyomd el a zenét, és ne félj attól, hogy régimódinak tartanak” – jelentette ki a forradalom után. A Forradalmi Gárda hangszerekre, lemezekre és videokazettákra vadászva kutatta át az emberek otthonait.

Diktátorként szerencsére rád nem vonatkoznak a törvények, amint ezt a Homeini zenecenzúrájáról keringő történetek is megerősítik. Miközben ugyanis a Forradalmi Gárda sorra tépkedte ki a sorompóknál feltartóztatott autókból a kazettás magnókat, addig az ajatollah egyik unokája zongoraleckéket vett az ország egyik zenésztől.

A diktátorság egyik előnye, hogy az ember azon túl, hogy országát kormányozza, felülmúlhatatlan tulajdonságokról is tanúbizonyságot tehet. A despoták általában akadémiai zsenik, hihetetlenül

tehetséges írók és egyedülálló üzletemberek is egy személyben. Ezen felül különösen tehetséges sportemberek. 1994-ben az észak-koreai média bejelentette, hogy Kedves Vezetőjünk, Kim Dzsongil élete első golfmeccse alkalmával öt hole-in-one-t, azaz egy ütéses találatot produkált. A diktátor végül harmincnyolc part ért el a tizennyolc lyukú pályán.

Kim Dzsongil emellett az ország többi sportolójára is igen ösztönzőleg hatott. Az észak-koreai Dzsong Szong-ok, miután a Sevillában 1999-ben megrendezett atlétikai világbajnokságon a női maratonfutás bajnoka lett, ezt nyilatkozta az újságíróknak: „Magam elé képzeltem a vezetőnk képét, ez inspirált.”

Idi Amin, Uganda diktátora ragaszkodott ahhoz, hogy ő nyissa meg az afrikai amatőr ökölvívó bajnokságot egy mérkőzéssel, amelyet Peter Seruwagival, az ugandai válogatott edzőjével vív. A diktátor fölényes győzelmet aratott. Az ugandaiak másnap azzal szembesültek a szerény „Boxer of the year” szalagcím alatt, hogy „a második menetben a bíró kénytelen volt leállítani a küzdelmet, hogy Seruwagit megkíméljék a további veréstől”.

Gurbanguli Berdimuhamedov türkmén elnök szintén sportos diktátor hírében áll. Többek között fekete öves taekwondo- és karatetudással büszkélkedhet. Amikor Türkmenisztán 2012 áprilisában megrendezte első autóversenyét, az elnök úgy gondolta, hogy ő is részt vesz az egyik futamon. A verseny helyszínére stílusosan egy Bugatti Veyron

sportkocsival érkezett, amely azon túl, hogy a világ egyik leggyorsabb és legrágább autóinak egyike, igen kedvelt a diktátorok körében. Miután bevezették a pályára, az államfő azzal a kérdéssel fordult a szervezőhöz, hogy részt vehet-e a futamon. A szervező a megkésett jelentkezés dacára természetesen eleget tett a kérésnek. Véletlenül akadt egy megfelelő méretű autóversenyző-ruha, és miután felöltötte, Berdimuhamedov egy török gyártmányú Volkicar volánja mögé ült. A diktátor beletaposott a gázba, és pályarekordot állított fel. A verseny után a szervezők úgy döntöttek, hogy az autót a nemzeti sportmúzeumban állítatják ki.

A diktatúrák azonban nem csupán a diktátorok számára biztosítanak sportolási és szórakozási lehetőségeket, hanem az alattvalókról is gondoskodnak. Haitin a hatvanas években, François „Papa Doc” Duvalier kormányzása idején találták fel a haiti rulettet. A fővárosban, Port-au-Prince-ben lévő elnöki palotát körülvették a diktátor ideges és lövöldözésben megmámorosodott őrei, akik mindennek odapörköltek, amit fenyegetésnek véltek. A haiti rulett abból állt, hogy egy kopott gumiabroncsú autót vezetve teljes gázzal elhajtottak az elnöki palota előtt. Amelyik defektet kapott, vesztett.

Diktátorként sokkal nagyobb szabadságod van véghezvinni az akarodat, mint demokratikus ellenfeleidnek. Tényleg csak a találékonyság szabhat határokat. Például ünnepnapokká teheted legfontosabb dátumaidat. Szaddám Huszein iraki

elnök is azon diktátorok egyike volt, akik nemzeti ünneppé nyilvánították a születésnapjukat. A türkmén Szaparmurat Nyijazov az édesanyjáét tette ünnepnappá. Valentine Strasser, aki 1992-től 1996-ig volt Sierra Leone államfője, lényegesen fantáziadúsabbnak bizonyult, ő ugyanis a Valentin napot és Bob Marley születésnapját nyilvánította ünnepnappá. Gnassingbé Eyadéma, Togo egykori elnöke 1974. január 24-én csodával határos módon túlélte egy repülőgép-szerencsétlenséget. Eyadéma azt bizonygatta, hogy a katasztrófa mögött a franciák állnak, előzőleg ugyanis épp egy francia céggel vitatkozott egy foszfátbánya jogairól. Azt állította, hogy a szerencsétlenséget mágikus képességeinek köszönhetően élte túl, ezért ezt a napot a „Gonosz erők fölötti győzelem ünnepének” nyilvánította. Az eseményből képregényt is készítettek, amelyben az elnök szuperhősként tündökölt.

Eyadéma egy másik vonásában is közösséget mutatott a modern diktátorokkal: az elnök folyamatosan nőekkel vette körül magát (itt jegyeznénk meg, hogy az újabb idők diktátorainak mindegyike férfi). Ezer főből álló női kísérettel büszkélkedhetett, akik énekeltek és táncoltak a tiszteletére. Moammer Kadhafi líbiai vezető testőrsége kizárólag nőkből állt. Thomas Sankara, Burkina Faso egykori diktátora úgyszintén női testőrséget tartott fenn, akiket motorkerékpárokkal látott el, mivel az elnök maga is szenvedélyes motoros volt.

A despoták a saját részükre történő címadományozásban is igen leleményesnek mutatkoznak. Idi Amin többek között a „Minden Földi Vadak és Minden Tengerek Halai Urának”, „az utolsó skót királynak” és „az afrikai Brit Birodalom, és különösképpen „Uganda Meghódítójának” nevezte magát. A román Nicolae Ceaușescu „a Kárpátok géniuszának” nevezte magát. Moammer Kadhafi hivatalos címe a „Líbiai Szocialista Népköztársaság Szeptember 1-jei Nagy Forradalmának Vezére” volt, de a „Forradalom Testvéri Vezére és Útmutatója” néven is emlegették.

Diktátorként lehetőség van arra, hogy hatalmas vagyona tegyél szert, bestsellereket írsz, monumentális emlékműveket, palotákat és városokat emeltess a saját magasztalásodra, vagy vonzó szexpartnerekhez jussz, és megmártózz a luxusban. De mégis hogyan használjuk ki a lehetőségeket a legteljesebben? A következő fejezetekben útmutatást adunk ahhoz, hogyan válhat az ember diktátorrá és hogyan kell viselkednie zsarnokként – amit olyan despoták rezsimjéből hozott példákkal illusztrálunk, akik a legjobbak a szakmában. A könyv tanácsait és útmutatását követve pedig minden esélyed megvan rá, hogy emlékezetes egyeduralkodó váljon belőled.